

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Članka vsak četrtik in večja s poštno vrednostjo v Mariboru s poštnim nakladom za dva leta 6 K, za leto 3 K in za četrt let 1-30 K. Naročnina za Maribor 2 K, za druge kraje 2-30 K. Če želi kdo sam po njej, plača na leto samo 3 K. — Naročnina se pošlje na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopolnjuje da odgovori. — Daje „Slovenskega Gospodarja“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni list stanejo 12 v. — Uredništvo: Korčičeva cesta št. 5. — Rokopisni se ne vrabijo. — Upravništvo: Korčičeva cesta št. 5. — Naročnina, izdajanje in reklamanje.

Zmede na Ruskem.

Ruska revolucija je popolnoma prišla pod oblast socialistov. Ob njihovi zmagi meščanske stranke so stale meščanske, kmetijske in delavske stranke v Bratovski slogi. Meščanske stranke so celo prevladovali. Rodzianko, Gučkov, Miljukov in drugi voditelji ruske revolucije so zastopniki liberalnih meščanskih strank.

Počasi pa se je javna oblast vedno bolj pomikala na levo, dokler ni popolnoma prešla v roke revolucionarnega delavstva. Kerenski, ki je skoro pol leta vodil usodo Rusije, je sicer tudi socialist, toda ne mednarodni socialist. Njegovo žarko narodno čutenje mu je narekovalo pripravnost, da je sklepal pogodbe z liberalnimi meščanskimi strankami. Njegova vlada je bila mešana, sestavljena iz zastopnikov delavcev, kmetov, kapitalistov, industrijalcev in trgovcev.

Proti Kerenskemu pa se je dvignil skrajni socializem, ki mu na Ruskem pravijo boljševizem. Boljševiki so najradikalnejši socialisti, ki zahtevajo in se tudi potegujejo za to, da se takoj izvršijo vse, tudi najvišje zahteve socialističnih nauk in sanjarij. Njihov program vsebuje kot bistveno in najvažnejšo točko zahtevo, naj se zemlja razdeli med brezposelne delavce, naj vsa oblast v državi vzame v svoje roke brezposelno in brezposelno delavstvo, ki naj uprizaro splošno družabno revolucijo. Ruski družabni revoluciji bi naj sledila revolucija v vseh državah v Evropi in tudi v drugih delih sveta. Tako bi bil konec vojske. Ali bo namreč revolucija ubila vojsko ali pa bo od vojske ubita.

Glavni glasnik tega nauka je Lenin, ki je uprizaril upor proti Kerenskemu. Ker se je Leninu pridružil velik del vojaštva, zlasti posadka v Petrogradu, mornarica v mestu Reval v Finskem zalivu in finske čete, je zmagal. Kerenski je moral bežati in čeprav se je trudil s pomočjo vdanega mu vojaštva zopet dobiti v svoje roke oblast v Petrogradu, se mu ni posrečilo. Premagan je in na pobegu. Bajne hoče v inozemstvo.

Sedaj so torej na vrhu boljševiki, vsaj v Petrogradu in v nekaterih drugih mestih. Do moči so prišli skozi kri, ki je tekla po ulicah v Petrogradu in v Moskvi. V Moskvi je bilo kakor poročajo angleški listi, do 14. novembra ubitih 3000 ljudi, in sicer večinoma mirujočih meščanov. Se več jih je

bilo umorjenih v Petrogradu. Tako upeljavajo boljševiki svojo človeštvo osrečujočo vlado. Za usodo domovine in ruskega naroda nimajo nobenega smisla. Boljševiki, ki prevladuje v tej stranki, je mednarodni, tuj, vsakemu narodnemu čutu. Voditelji so židovskega porekla. Lenin je privzeto ime; voditelj boljševikov se s pravim imenom piše Zederman in je žid. Njegov glavni pomagač Trockij je tudi žid, in njegovo pravo ime je Bronstein. Vladarji in gospodarji Rusije so torej sedaj židje. Vrhtega so na sumu, da so pedkupljeni s tujim denarjem. Nemški neodvisni socialistični voditelj poslanec Haase je javno izpovedal, da je Lenin kupljen z nemškim denarjem.

Kako dolgo bo trajala slava in moč boljševikov, se vsled zamotanih ruskih razmer in bornih in nasprotujočih si poročil ne da reči. Da se boljševiki ne čutijo dovolj močnih, se vidi iz tega, ker se trudijo, da bi upostavili vlado, ki bi bila sestavljena ne samo iz boljševikov, marveč iz vseh socialističnih strank. Nevarnost jim preti zlasti od narodno čutečega vojaštva. Kozaki general Kaledin zbira svoje kozake, da bi z njimi udaril na Petrograd in na Lenina. Zasedel je s svojimi četami pokrajino ob reki Don, kjer so premogovniki, iz katerih se dobiva premog za železnice. Vrh tega zadržuje na železnici živila, določena za Petrograd. Z gladom hoče mesto odvrgniti od boljševizma. Bajne sodeluje s Kaledinom nekdanji vrhovni ruski poveljnik veliki knez Nikolaj Nikolajevič.

Ruske zmede se torej ne bo kmalu konec. Vsled tega je pa tudi treba upanje na mir odložiti v bodočnost. Dokler namreč ne bo na Ruskem dovolj močne, vso državo zastopajoče vlade, dotlej ni govora o mirovnih pogajanjih, ki bi objubljala uspeh. Socialistične stranke, druga drugo porivajoče in odpirajoče, niso vsa Rusija, temveč le majhen del. Za lrbtom Rusije pa še tudi preži lokavi Japonci, ki je kot zvesti vdanik četversporazuma pripravljen o potrebnem času s svojim bičem vdariti po ruski revoluciji.

Cesarski namestnik grof Clary zahteva od kmetov masti.

Cesarski namestnik grof Clary je razposlal podrejenim uradom odlok, v katerem zahteva, da mo-

rajo okrajna glavarstva z vso silo in odločnostjo zahtevati od kmetov oddajo masti. Grof Clary pravi v tem odloku, da se mora izvršiti oddaja masti z vso natančnostjo in strogostjo, ne glede, ali pride mast tudi odkod drugod ali ne. Za oddajo se ne sme dovoliti nikakega odloga, ker grof Clary pričakuje, da bodo kmetje že prihodnje tedne začeli klati svinje. Grof Clary naroča okrajnim glavarstvom, naj se v slučajih, če bi kmet ne hotel oddati masti, poslužijo pomoči orožništva ter naj nastavijo posebne nadzorovalne uradnike. Gospod namestnik upa, da se bo s pomočjo sile posrečilo okrajnim glavarstvom s primerno odločnostjo zadostiti namestniškemu odloku in streti vsak odpor. Čim več masti bodo okrajna glavarstva dobila od kmetov, temveč masti bodo potem mesta in drugi kraji dobili od namestniške. Grof Clary uradov. Kot prevzemni urad za oddano mast je v prvi ob koncu, da so za takojšnjo strogo izvršitev tega odloka osebno odgovorni voditelji podrejezopet postavljena znana „štajerska nakupovalna družba.“

Clary v duhu vidi kmetске šrambe polne speha in dišeče masti. Gospod grof si predstavlja kmetске svinjake, v katerih se kotalijo sami debeli prašiči. Po njegovem mnenju ne gre, da bi kmet sam zavžival te zemeljske dobrate. In zaukazal je okrajnim glavarjem, naj se, če ne drugače, s silo kmetu odvzame mast.

Svetujemo grofu Claryju, da se potruzi v kak kmetški svinjak. Tam ne bo našel domnevanih debelih prašičev, ampak večinoma le borne in suhe živali, ki bodo dale kmetu le meso in prav malo masti. Kako pa naj naše kmetice odebijo svinje? Z žitom se ne sme krmiti, ker se ga je toliko odvezlo, da ga še za seme primanjkuje. Krompir se tudi ravno zadnji čas odvzema z vso silo. Pusti se ga tako

LISTEK

Vojni spomini.

[Januš Udele.]

(Dalje.)

Odkorakali smo iz Bežave. Še pred svitom in prekoračili bukovinsko mejo pri vasi Babin. Slopili smo tedaj prvič na tla deželice, ki je skoro po vsem podobna, če ne že jednaka, naši slovenski domovini. Dičijo jo kot Slovenijo z gozdovi poraščeni griči, na gosto je posejana z velikim številom bogatih vasic. Zastopani so v njej menda vsi avstrijski jeziki, vse veroizpovedi in narodnosti. Saj se je je ravno radi te mešanice oprijel priimek: mala Avstrija.

Meni ugaja Bukovina nad vse, kar se tiče krajev in prebivalstva. Prebivalci so razen Židov zdravokrepke rasti, dobrasrdni, prijazni in zvečine imoviti, ker je deželica posebno ob Dnjestru še skoraj rodovitnejša nego Galicija.

Marširali smo skozi Zastawno, mimo vasice Jourkoutz (rusinski Jurkowie) v vas Pohorloutz (Pohorlucci). Tukaj smo si odpeli en dan, v noči naslednjega dne smo se plazili skozi vas Okna v bližino Dnjestra. To pot in nekaj doživljanje sem že opisal pod naslovom „Hlače.“ V teh postojankah nisimo uživali nič kaj prijetnega, ker nas je preveč solila sovražna artilerija ter nas mučila neznozna vročina. V vročini so se pa plodile črne muhe, katerih nadležnost po dnevi in po noči nisimo občutili nikjer tako kakor v Bukovini. Ob Dnjestru je te golazni

nepopisno veliko, da se jej ne more človek sploh ubraniti. Naročili smo si pozneje iz Černovic tanke mrežice za obraz in roke, sicer bi bilo izključeno, kaj po dnevu pisati ali čitati. Saj ni čuda, da so se ti črnuhasti sitneži tako razmnožili, so pač uživali preobilno hrano mrtvih trupel, ki so se solnčila v o-mamljivo sladkem smradu med našimi in ruskimi jarki.

Lahen poletni vetrič, ki je potresaval komaj vidno listje na drevju, je naganjal sedaj nam in zopet Rusom smrad s celimi roji muh. Slednjič je to pihljanje muh in smradu le začelo presedati ruskim nosovom. Približal se je njih odposlanec z belo zastavico našim postojankam in oddal pismo. Divizija je dovolila premirje za nekaj ur, da se pokopljejo ti mrličji ter se prežene ostudni smrad z muhami vred.

Za časa premirja smo se prijateljsko pogovarjali z ruskimi častniki, kakor bi se ne bili sploh nikoli bojevali ter pobijali med seboj. Po preteku odločenega roka se je potuknil vsak v svoj zakop; krogle so počele brundati nad glavami svojo staro smrtno pesem.

Polkovni štab se je bil nastanil pod mostom vozne ceste. O kakih vodi ali mokroti ni bilo tukaj niti sledu, čisto suho je bilo ter precej zavarovano pred pozdravi artilerije.

Nekega popoldne se je venčar le pooblašilo in vril se je dež kot bi poveznil na zemljo polno vedro. Pod mostom smo bili pod streho; nikdo se ni domislil, da bi znal potoček narasti vsled deževja in tudi nas nekoliko omočiti. Zunaj je še vedno vtilvalo, grmelo in bliskalo, da smo se tiščali skupaj kakor preplašene ovce. Kar prišumo nekaj od levece, se pred-

no smo se utegnili dobro ozreti, nas je že hladila potočnica preko kolen. Na plano smo jo ubrali na dež med blisk in grom. Pozabili smo bili pod mestom vso prtljago, s to je pač odromala voda za vedno z Bogom. Odslej se nisimo tiščali več pod most, ampak smo se preselili kar v prve jarke ob ovinku ceste.

Izvolitev tega prostora je bila presneto neugodna, ker nas je obmetaval sovražnik z artilerijo ravno od strani. Je itak pravzaprav vse jedno, če se puca na človeka od spredaj, od strani ali od zadej. Nekako prirojeno je pač umrljivemu zemljanu, da pričakuje nevarnost vedno le od sprednje strani. A naravnost nekaj res nevzdržljivega je za vojaka, če ga začne smoditi ter paliti nasprotnik od strani ali celo v hrbet. Rusi so pa mojstri, kar se tiče flankiranja (streljanja od strani).

Tako so tudi nam nekega dne koj od zore do popoldne pošiljali en šrapnel za drugim v našo odprto stran. Neprestano je pokalo in treskalo, da je presedal ropot še meni, ki posedujem sicer debele in močne živce. Popoldne bi pa bil vendar le rad dremal. Da se zavarujeva s Franclom pred svinčeno točo, sva si pustila izdolbsti v obeestni breg luknjo in sva počenila v njo.

Sva že dremavsala, pa pristopica naš oberstleutnant od bataljona, me porine malo na stran in se vseda tik mene s pripombo:

„No, zraven njega svetosti bom pa že gotovo varen.“

Neprenehoma je blebetal, ne pustivši noju pri miru, da bi spala. Artilerija nam je muzicirala kar brez presledka; častnik pa se je vedno posmihal, češ:

malo, da se mnogi, mnogi kmetje resno v skrbeh, kaj bodo dajali svojim ljudem čez zimo in na spomlad za živež in kje bodo vzeli krompir za seme. Ker se sedaj odzema krompir in se pri teh revkizicijah skoro nikjer ne misli, da ga je treba pustiti tudi kaj za pitanje svinj, bo letos v naših krajih veliko pomanjkanje masti ne samo v mestih in industrijskih krajih, ampak tudi na kmetih. Kmet nima ne ovsene moke, ne koruznega zdroba, ne krompirja, ne žita, ne otrobov za pitanje prašičev, kljub temu pa zahteva prof. Clary, da bi morali oddati letos polovico več masti, kot lansko leto!

Sveže izkopen, ne osušen krompir se mora sedaj voziti v mesta v nezavarovana skladišča, na dvorišča komisijonarjev, v mrzle ali zaduhle kleti. Bati se je, da se bo letos zopet mnogo krompirja pokvarilo in zmrznilo. Ali ne bi bilo bolje, da bi se pustilo kmetu več krompirja za pitanje, ostale množine krompirja pa bi se bolj skrbno shranile? Svinje, ki jih v vojaških svinjarijah pitajo vojaki za častniške kuhinje, dobivajo vsak dan velike množine koruznega zdroba (v Pobrežju pri Mariboru se na ta način pita za častnike okrog 100 svinj), otrobe dobijo večinoma gosposki konji. S čim torej naj kmetica opita svinje?

Take razmere vladajo na Stajerskem in tako se pri nas postopa proti kmetu pod gospodstvom cesarskega namestnika grofa Claryja!

Kmet, gospod in vojska.

(Dopis posavskega kmeta.)

„Kar na svetu živi, kmet z žuljavo roko redi“ — tako pravi stara slovenska prislovica. In ravno sedaj v tej vojski se resničnost tega pregovora najbolj spozna. Kmet se trudi od zore do mraka, da pridela potrebni živež sebi, mestu in armadi. Kmeti — sinovi so večinoma vsi na fronti, kakor tudi očetje-gospodarji, doma se pa mučijo starčki, žene in otroci.

Pa poglejmo malo po mestih! Nežni ženski spol lenari, se postavlja sedaj pred eno zrcalo, sedaj pred drugo, si premišluje, kako se naj obleče, da je potem bolj strašilo podobna, kakor ženski. — Može so doma; prav veliko jih je oproščenih vojaške službe.

Tak mestni oproščenec se prijavi za kakega popisovalca ali nakupovalca, ki potem še ne pozna na polju, kaj je pšenica ali ječmen in ne razločuje bika od vola ali krave od telice. Drugi postane komisar za seno, da zopet brž seno rekvirira in ga spravi pod kakšen slabokrit kozolec, da tam dostikrat vse segnije v dežju in v blatu. Na okrajnem glavarstvu seveda tudi več velja tak izvedenec, ki se žita ne pozna, samo da ima visoke pete na čevljih in da zna nekaj nemški žlobodirati.

Komisarjev in takih izvedencev je že danes toliko, da jim človek niti imena ne more vedeti. Pa so ti ljudje dostikrat taki izvedenci, ki ne vedo, kaj je oral, kaj je hektar, koliko je meterski stot žita ali krompirja, koliko je mernik in kako se posamezne vrste žita ali drugih pridelkov sejejo ali sadijo. Ni čuda, da potem določijo množino semenskega žita za celi hektar, a v resnici obseje kmet s tisto količino komaj oral. Kakega izvedenca je neki vprašala oblast, koliko potrebuje kmet krompirja, da je tako modro nasvetoval? S 100 kg krompirja bi naj mi kmetje shajali in pri tem trde delali? Oblast grozi s kaznijo in prisilnim rekviriranjem, ako kmet ne more oddati toliko žita, krompirja ali sena, koliko ga predpiše uradnik ali komisijonar. Vprašamo grofa Claryja in okrajne glavarje, zakaj pa ne preskrbijo kmetu več petrolja in sladkorja? Ali so gledališča, gostilne, kavarne in hoteli bolj potrebni kakor kmet-

„Nič, nič! So naši, ne Rusi. Pa kaj? Saj sem ob strani njega svetosti...“

Ni še izrekel do konca besede „svetosti“, je že počilo ravno nad nami, mož je odkril iz luknje nekaj metrov na stran. Iz rame mu je brizgnil debel curek krvi, šrapnelna krogla ga je precej v živo navrtala in mu spustila nekaj norčave krvi.

Sem ga pobral, zavlekel v luknjo in mu zadel preobilni odtok krvi. Če bi ne bil potisnil gospod mene nekoliko na stran, bi jo bil skupil tedaj jaz. „Njega svetost“ je slučajno obvarovala mene samega, ne pa šaljivega gospoda oberstleutnanta.

Ranjenec je zahteval na vsak način, da sem ga moral spremiti iz nevarnosti v vas Okna, odkoder se je odpeljal v bolnico.

Sklenil sem, da ostanem nekaj dni v selu, da se odpočijem, se umijem in enkrat pošteno na varnem prespim. Le eno popoldne sem se oddihnil, pa me je naprosil naš provijantni stotnik, naj posprezim v rusko vas Balaurutowka njegovega provijantnega poročnika, ki pelja tjakaj živila za pol našega tamka v rezervi ležečega bataljona. Sem mu prikimal, ker bi bil rad vsaj enkrat stopil na ruska tla.

Pregledoval sem karto in že po njej rzsodil, da je dovoz v to vas po dnevu čisto izključen radi poljasnega vidika, ki bi utegnil biti malo preveč zapeljiv za rusko artilerijo. Odločila sva se s poročnikom, da se odpeljava v obrambi ter varstvu teme. Pot na karti tjakaj je merila komaj dobrih 15 km. Tema je zaprla žrela topov. Le tuintam je pektnil kak posamezen strel iz puške. Naših vozov ni celo

ska hiša? Ali ne bi bilo državi bolj v korist, ko bi tisti petrolej, pri katerem se meščani zabavajo ponoči, dobila kmetiska gospodarstva?

Naše žrtve za domovino.

Od Sv. Benedikta v Slov. gor. se nam poroča: Smrt nam je pobrala dne 19. septembra vrlega moža, očeta in cerkvenega molilca, v najlepši moški dobi 42 let, Cirila Verbnjak iz Stanjgrove. Bolezen si je nakopal na srbskem bojišču leta 1914. Kot invalid se je vrnil 28. marca 1815 k svojim domačim v veliko veselje žene in otrok. Pa to veselje je trajalo le kratko časa. Od časa, ko se je vrnil domov, je zmiraj tožil, da ga nekaj tišči v želodcu. Dne 8. sept. ga je vrgla želodčna bolezen na bolniško posteljo; s katere ni več vstal. Spreviden s sv. zakramenti za umirajoče je mirno v Gospodu zaspal. Zapustil je zalujočo ženo s tremi nepreskrbljenimi otroci.

Na južnem bojišču je padel Martin Janžekovič iz Rucmancev župnije Sv. Tomaž pri Ormožu. Bil je zelo hraber in vrl vojak v ponos vsem Slovincem. Dobil je granato v prsi in je hitro in lahko v Gospodu zaspal.

Vzglyedno krščansko Požegovo rodovino na Paki pri Vitanju je zadela svetovna vojna zelo hudo. Oba sina Janez in Jože sta žrtvovala svoje življenje, ko sta branila našo slovensko zemljo proti Italijanom. Starejši sin Janez, ki je bil že samostojen posestnik, p. d. Potočnik v Zg. Doliču in ki zapušta mlado vdovo in tri nedorasle otroke, je padel pred letom pri Lokvici, drugi sin Jožef, ki bi prevzel domače zelo obsežno posestvo, je pa izdihnil 27. avgusta t. l. ranjen v prsi, blizu Gorice. Goriska zemlja naj bo junakoma lahka, prizadetima rodbinama pa sočustvo okoličanov v tolažbo.

Dne 1. oktobra je po kratki boleznim umrl v vojaški bolnišnici v Celju značajen mož, plemenit po srcu in duhu, zvest pristač Slovenske Kmetke Zveze Janez Slimšek, doma ia št. Petra v Savinjski dolini. Pokojnik je bil vseskozi vzor moža in očeta. Bil je splošno priljubljen, marljiv, delaven kot čebelica. Svojim otrokom je bil najboljši oče. Dal Bog, da bi se lahko vsi otroci izrazili o svojih očetih kakor njegova najstarejša hčerka: »Ata, veliko si se trudil, da si nam pripravil in ohranil časne premoženje. Pa več kot vse je vreden izgled, s katerim si nam pokazal pot v življenje.« Blagor otrokom, ki imajo za očeta takega moža! Koliko je storila neizprosna smrt hudega dobri rodbini, je nedopovedljivo. Tolazi jih naj zavest, da oče že vživa plačilo pri Onem, ki ne ostane dolžan niti kupice hladne vode. Blagi rodbini Slimšekovi naše iskreno sožalje!

pot opazil nobeden sovražnik, vozili smo v miru in nemoteno po lepem kolovozu in dospeli okoli 11. ure ponoči do mogočnega pogorišča.

Kakor sem pogruntal na karti in iz cele okolice, bi naj ležalo to ogromno pogorišče na ruskih tleh. Moralo je biti pred požarom nama odkazana vas Balaurutowka. Prebrskal sem vse razvaline, a nikjer živega bitja, ki bi mi znalo povedati: sva že li na cilju ali ne. Še psa in mačke nisem zasledil nikjer; le od ognja osmojeno drevje je strlelo molče v temino in bilo v dokaz, da so bivali tukaj ljudje. O naših dveh stotnjah pa ni bilo nikakoršnega sledu. Povsod grobna tišina, ovita v za oko le malo prodirno temo. Poročnik me je vedno drezal z vprašanjem:

„Kam pa sedaj? Kje pa sva? Sva li že v Balaurutowki in kje so naši, kje sovražnik?“

Na vsa ta pomisleka vredna vprašanja sem le skomigaval z ramama ter se slednjič odločil, da ostanem na vsak način v tem pogorišču do jutranje zore, ko se bo videlo in se bova lahko porazgledala po okolici. Poiskal sem na sredini nekdanjega sela obsežno obzidje pogorele pristave. Zidovje je bilo postavljeno v četverkotu z enim vhodom, precej visoko in neporušeno.

V to trdnjavo sem zapovedal zapeljati, spreči, in se podati k počitku do svita. S poročnikom sva zlezla na voz, se pokrila ter zasanjala prvič na ruskih tleh.

Iz najlepšega spanca me vzdrami naša straža, naj hitro vstanem, ker frčijo krogle že v zidovje na

Iz Spodnjega Gasteraja pri Sv. Jurju v Slov. goricah se nam piše: Dne 10. t. m. je umrl po dolgoletni mučni boleznim črnovojnik in tukajšnji občinski odbornik Ignac Bauman v 42. letu starosti. Bil je zaveden Slovenec, pri vsakih volitvah je trdno stal na naši strani. Ginljivo je bilo videti, kako potrpežljivo in udan v voljo bozjo je rajni prenašal svojo bolezen, katero si je nakopal na južnem bojišču. Pred ednim mesecem ga je dala vojaška uprava prepeljati iz Dunaja na njegov dom. Tako se mu je izpolnila srčna želja, da je pokopan v svoji rojstni župniji. Zapušta zalujočo ženo in mater ter 5 nepreskrbljenih otrok.

Od Sv. Petra pri Mariboru se nam piše: Ena se tebi je želja spolnila, v zemlji domači da truplo leži! Na te besede sem se spomnil ob pogrebu Jakoba Rošker dne 26. oktobra. Bil je rojen Ruperčah v Roškerjevi, sedaj Kranerjevi hiši. Zapustil je domačo hišo po svojih vojaških letih ter si iskal sreče v tujih deželah, v Belgiji in na Nizozemskem. Našel jo je in dobil svoj stalni dom v Sviči. Burja svetovne vojske ga je pa vrgla iz preljube družine, metala ga je po Poljskem, Galiciji in Sleziji in ga nesla smrtno bolnega v Maribor, kjer je njegov kader, c. kr. strelski polk št. 26. Po hudem prehlajenju so se mu vneli možgani. Umrl je dne 23. oktobra v bolnišnici domobranskega polka v Mariboru. Spomin na gorsko Mater božjo ga je spremljal po vseh potih njegovega življenja in ko je sedaj prišel kot vojak zopet nazaj, se je večkrat izrazil, da mu pač nikjer tako ne dopade, kot doma in na Gori, kjer bi rad počival. Blagi sorodniki so mu to željo izpolnili in mu oskrbeli lep pogreb. Pokopan je pri svojih starših. Naj v miru počiva!

Dne 20. oktobra je došla iz malteške bolnišnice na južnem Tirolskem žalostna vest, da je tam dne 20. septembra umrl na posledicah dobitenih ran od granate bivši naš Orel in vzorni član mladeniške Marijine družbe, četovodja 26. strelskega polka Alojzij Anderlič iz Kačjega dola pri St. Petru na Medvedovem selu. Jeseni leta 1912 je bil poklican k vojakom, kot desetnik je ob začetku vojske prišel na severno bojišče; po devetmesečnem mnogem trpljenju je bil pri Kolomeji ranjen. Ko je ozdravel, je bil nekaj časa v Mariboru, nato se je udeležil lanske tirolske ofenzive. Takrat je pisal domačemu župniku: „Sprejmite na tisoče pozdravov, katere Vam pošiljamo že iz Italije. Naš trud in trpljenje je zares veliko, ali, hvala Bogu, ni zaman, ker uspehe imamo prelepe. Kmalu bomo dobili lep del zemlje, ki nam jo je pred leti iztrgal iz rok Italijan. Iz naših hribov, na katerih se nahajamo, se že prav poželjivo oziramo na lepe ravnine, ki so že ne daleč pred nami in katerim se vsak dan nekoliko približamo ter upamo, da bomo kmalu pisali razglednice iz Benetk!“ Ubogi Alojzij, kar si srčno želel, nisi več dočakal; toda, hvala Bogu, bomo kmalu dočakali mi. Vrli junak, odličen s srebrno hrabrostno svetinjo, navdušen Orel, do konca zvesti sin Marijin, počivaj v miru v daljni tujini! Spominjali smo se te solznih oči pri družbenem nauku dne 21. oktobra in dne 22. oktobra so pri sv. maši za tvoj dušni pokoj darovali tvoji tovariši polnoštevilno sv. obhajilo.

Lasbacher Frano je umrl. To najnovejšo prezalostno novico slišiš v Ivancih pri Radgoni. Od 11. oktobra že počiva po mučni boleznim na vojaškem pokopališču v Ljubljani. Doma pa žaluje za njim neutolažljivi starši, bolana sestra, dva brata duhovnika: Jože, župnik v Belih Vodah, Anton, mestni kaplan v Celju, in vsi, ki so ga poznali. Služil je nazadnje pri nekem topniškem polku, kjer si je tudi nakopal smrtno bolezen. Rajni je bil pridren in vzgleden mladenič v vsakem oziru. Dragi Fran-

gosto kot dež. Povsod je čuti krik, hrup in peketaenje konjskih kopit.

Iztotal sem se iz nočnih ovojev, si omenal oči in nastavlil uho v noč. Res! Streljalo se je prav na gosto, kričalo in vikalo kakor pri kakem iznenadenem nočnem napadu. Sklicani in zdregali sem na noge vse trensko moštvo, ga razvrstil ob obzidju z za strel pripravljenimi puškami in se postavil sam na prežo z navitim samokresom. Pošepnil sem še hitro vojakom:

„Streljati le tedaj, če bi požnoral jaz prvi po sovražniku!“

Prežali smo napeto, prisluškovali in švigali z očmi preko obzidja, odkod bi se nam pač mogel prikaziti kak osumljenec. Bojni hrup je pojenjal razločno slišno; le tuintam je še tlesnil kak strel posamič.

Že smo si oddihavali nekako pomirjeno, ko nam udari v uho šklebet konjskih kopit v smeri kolovoza, ki vodi mimo našega zidovja. Vedno razločneje, vedno jasneje je peketalo po osušenih kolovoznih zemlji naravnost proti nam. Roke vseh so se hlastno oprile orožja; sapo smo pridržali v negotovem pričakovanju: Kedo in kaj?

Izza ovinka kolovoza se je prikazal prvi jezdec. Metal je glavo in oči na okrog kot ris. Sledili so mu drugi, bilo jih je mnogo, jezdila sta po dva in dva za prvimi, ki je očitno bil njihov vodja. Bili so oddaljeni kakih 60-80 korakov; spoznal sem jih, največje krvoloke ruske armade — Čerkeze!

(Konec sledi.)